

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO ĮSTATYMO NR. XI-2053
2, 5, 8, 10 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. **Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinasis kiekis** (toliau – SGD terminalo būtinasis kiekis) – Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuotas, suderintas su Valstybine energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) ir Vyriausybės patvirtintas SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti reikalingas minimalus metinis dujinamų gamtinių dujų kiekis. Minimaliu metiniu dujinamų gamtinių dujų kiekiu pripažįstamas toks gamtinių dujų kiekis, kuris pagrįstai reikalingas SGD terminalo dujinimo technologijos procesui ir SGD terminalo techninės būklės, leidžiančios atsiradus poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą po to, kai SGD terminalo dujinimo procesas nebuvo vykdomas, užtikrinimui palaikyti.“

2 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo sąnaudos, kurių nėra galimybės finansuoti iš kitų bendrovei prieinamų šaltinių, taip pat SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties visos pastoviosios eksploatavimo sąnaudos bei SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo pagrįstos sąnaudos Tarybos nustatyta tvarka įtraukiamos į gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos (toliau – papildoma dedamoji). Vyriausybė, tvirtindama SGD terminalo būtinąjį kiekį, privalo įvertinti gamtinių dujų poreikį šalies ūkiui ir visas jų tiekimo galimybes. Tarybos nustatyta papildoma dedamoji taikoma gamtinių dujų sistemos naudotojams ir (ar) gamtinių dujų vartotojams už gamtinių dujų vartojimo pajėgumus, reikalingus jų maksimaliems gamtinių dujų paros poreikiams užtikrinti pristatymo vietose, kuriose gamtinių dujų sistemos naudotojų ir (ar) gamtinių dujų vartotojų įrenginiai yra prijungti prie gamtinių dujų perdavimo sistemos ar prie gamtinių dujų skirstymo sistemų, į kurias dujos tiesiogiai ar netiesiogiai transportuojamos iš Lietuvos Respublikos teritorijoje esančios gamtinių dujų perdavimo sistemos. Gamtinių dujų vartojimo pajėgumai apskaičiuojami ir nustatomi Vyriausybės nustatyta tvarka. Papildomą dedamąją Tarybos nustatyta tvarka surenka, administruoja ir SGD terminalo operatoriui ar bendrovei bei paskirtajam tiekėjui išmoka gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius (toliau – perdavimo sistemos operatorius). Perdavimo sistemos operatoriaus administruojamų surinktų lėšų nuokrypis, susidaręs dėl skirtumo tarp ankstesnių metų prognozuotų ir faktinių gamtinių dujų vartojimo pajėgumų, Tarybos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinamas nustatant papildomą dedamąją.“

3 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 8 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Perdavimo sistemos operatorius, suderinęs su Taryba, nustato ir savo interneto svetainėje paskelbia SGD terminalo nediskriminacinio prijungimo prie gamtinių dujų perdavimo sistemos skaidrias ir veiksmingas procedūras bei įkainius. SGD terminalas prijungiamas prie gamtinių dujų perdavimo sistemos laikantis techninių ir saugos reikalavimų,

keliamų gamtinių dujų sistemų sujungimui, taip pat kitų techninių taisyklių, užtikrinančių sistemų sąveiką ir nustatančių būtiniausius sistemų techninės konstrukcijos ir eksploatavimo reikalavimus.“

4 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„10 straipsnis. SGD terminalo infrastruktūros naudojimas

1. Gamtinių dujų sistemos naudotojams nediskriminaciniais pagrindais užtikrinama teisė naudotis SGD terminalo infrastruktūra. Gamtinių dujų sistemos naudotojai šią teisę įgyvendina sutarčių su SGD terminalo operatoriumi pagrindu. SGD terminalo operatorius, laikydamasis Tarybos nustatytų reikalavimų, patvirtina naudojimosi SGD terminalu taisykles.

2. Teisė naudotis SGD terminalo infrastruktūra gali būti ribojama, kai SGD terminalui nustatoma išimtis, taikytina naujai gamtinių dujų infrastruktūrai. Sprendimą dėl išimties taikymo priima Taryba, vadovaudamasi Gamtinių dujų įstatymo 53 straipsnio 1 dalyje nustatytais sąlygomis ir laikydamasi Gamtinių dujų įstatymo 53 straipsnio 3, 4, 5 ir 6 dalyse nustatytų reikalavimų. Suteikiant išimtį SGD terminalui netaikomi Gamtinių dujų įstatymo 53 straipsnyje nustatyti išimties taikymo termino ir Tarybos kompetencijos priimti sprendimą dėl išimties taikymo ribojimai.“

5 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„11 straipsnis. Prekyba gamtinėmis dujomis

1. Siekiant užtikrinti SGD terminalo būtinąją veiklą, kaip nurodyta šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje, valstybės reguliuojamai elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamybai užtikrinti pirmumo tvarka privalo būti tiekiamos per SGD terminalą įvežtos gamtinės dujos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyto įpareigojimo vykdymą užtikrina paskirtasis tiekėjas, vadovaudamasis šiame įstatyme ir Vyriausybės nustatytais reikalavimais. Paskirtąjį tiekėją Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis konkurso būdu paskiria Energetikos ministerija. Paskirtuoju tiekėju gali būti skiriama įmonė, kurioje valstybei tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso ne mažiau kaip 2/3 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų. Paskirtasis tiekėjas negali vykdyti veiklos, susijusios su energijos perdavimu ir (ar) skirstymu, taip pat kita paskirtojo tiekėjo veikla, jo valdymas ir organizacinė struktūra neturi prieštarauti veiklos gamtinių dujų sektoriuje atskyrimo ir nepriklausomumo reikalavimams.

3. Elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamintojai, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis paskirstomos remtinės elektros energijos gamybos apimtys ir (ar) kurių gaminamos energijos kaina yra valstybės reguliuojama (toliau – energijos gamintojai), nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios elektros energijai ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamų gamtinių dujų tiekimą privalo užsitikrinti tokia tvarka:

1) pagal sutartis su paskirtuoju tiekėju, kurių pagrindu energijos gamintojai perka SGD terminalo būtinąjį kiekį, kuris paskirstomas energijos gamintojams Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis, atsižvelgiant į energijos gamintojų gamtinių dujų poreikį kiekvienais metais;

2) įgyvendinus šios dalies 1 punkte nustatytą reikalavimą, likusiam energijos gamintojo gamtinių dujų poreikiui užtikrinti gamtinės dujos, vadovaujantis ekonominio naudingumo principu, tiekiamos dvišalių sutarčių su gamtinių dujų tiekėjais pagrindu ar įsigyjamoms biržoje. Gamtinių dujų pirkimus energijos gamintojai vykdo teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.

4. Energijos gamintojai, planuodami gamtinių dujų poreikį ir derindami gamtinių dujų tiekimo grafiką pagal sutartis su kitais gamtinių dujų tiekėjais, užtikrina šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytų sutarčių su paskirtuoju tiekėju tinkamą vykdymą ir nesudaro sutarčių,

kuriomis būtų pažeidžiamas privalomas reikalavimas pirkti SGD terminalo būtinąjį kiekį iš paskirtojo tiekėjo.

5. Taryba nustato protingumo kriterijus atitinkančią paskirtojo tiekėjo veiklos grąžą SGD terminalo būtinąjį kiekį, kurią paskirtasis tiekėjas realizuoja už šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Tarybos patvirtintą tikslinę gamtinių dujų ar didesnę kainą ateinantiems kalendoriniams metams, ir pagrįstas SGD terminalo būtinąjį kiekį tiekimo sąnaudas tvirtindama SGD terminalo būtinąjį kiekį tiekimo kainos skaičiavimo metodiką. Gamtinių dujų tiekimo įmonės, vykdančios paskirtojo tiekėjo veiklą, ir (ar) su ja susijusių įmonių, kaip jos apibrėžtos Gamtinių dujų įstatyme, gauta veiklos grąža iš SGD terminalo būtinąjį kiekį dalies, kuri viršija šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka energijos gamintojų įsigytą gamtinių dujų kiekį, perpardavimo Tarybos nustatyta tvarka turi būti įvertinta mažinant ateinančio laikotarpio papildomą dedamąją. Tarybos vertinimas atliekamas atsižvelgiant į SGD terminalo būtinąjį kiekį dalies, kuri viršija šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka energijos gamintojų nupirktą gamtinių dujų kiekį ir kuri įsigyta vietoj atitinkamo gamtinių dujų kiekio iš kitų alternatyvių importo šaltinių, perpardavimo veiklos grąžą, neviršijant įprastinės gamtinių dujų tiekimo veikloje gaunamos grąžos.

6. Energijos gamintojai iš paskirtojo tiekėjo perka SGD terminalo būtinąjį kiekį ar šio kiekio dalį už Komisijos patvirtintą tikslinę gamtinių dujų kainą ateinantiems kalendoriniams metams. Ši kaina, vadovaujantis objektyvumo ir skaidrumo principais, apskaičiuojama Tarybos nustatyta tvarka, pagal kompetenciją įvertinant visus objektyviai numanomas reikšmingas veiksnius, įskaitant gamtinių dujų tiekimo licencijas turinčių įmonių teikiamą informaciją, bet ja neapsiribojant, ir paskelbiama ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki šios kainos taikymo laikotarpio pradžios.

7. Jeigu, atsižvelgiant į energijos gamintojų gamtinių dujų vartojimo prognozes arba faktinį gamtinių dujų vartojimą, SGD terminalo būtinąjį kiekį dalį parduoti energijos gamintojams nėra galimybės, paskirtasis tiekėjas privalo ekonomiškai naudingiausiu būdu, laikydamasis mažiausių sąnaudų ir mažiausio neigiamo poveikio gamtinių dujų kainai vartotojams, lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principų, realizuoti SGD terminalo būtinąjį kiekį Lietuvos gamtinių dujų rinkoje ar tarptautinėje suskystintų gamtinių dujų rinkoje Vyriausybės nustatyta tvarka. Šioje dalyje nustatyto SGD terminalo būtinąjį kiekį realizavimo tvarkos laikymąsi prižiūri Taryba.

8. Jeigu energijos gamintojams parduodamo SGD terminalo būtinąjį kiekį dalis yra mažesnė už SGD terminalo būtinąjį kiekį ir SGD terminalo operatorius, nepažeisdamas SGD terminalo naudotojų teisių naudotis SGD terminalu, turi technines galimybes nevykdydamas dujinimo užtikrinti SGD terminalo techninę būklę, leidžiančią atsiradus poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą, Vyriausybės nustatyta tvarka SGD terminalo būtinąjį kiekį dujinimas gali būti nevykdomas.

9. Teigiamas arba neigiamas skirtumas tarp šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotos paskirtojo tiekėjo už SGD terminalo būtinąjį kiekį įsigijimą mokėtinos kainos ir šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Tarybos patvirtintos tikslinės ateinančių kalendorinių metų gamtinių dujų kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas pardavė SGD terminalo būtinąjį kiekį energijos gamintojams, arba kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas realizavo SGD terminalo būtinąjį kiekį šio straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka, taip pat susidaręs skirtumas tarp faktinių ir prognozuotų pajamų ankstesniais laikotarpiais Tarybos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinami nustatant papildomą dedamąją.

10. SGD terminalo būtinąjį kiekį ar kiekio dalies įsigijimo sąnaudas pagal Tarybos patvirtintą tikslinę gamtinių dujų kainą pripažįstamos pagrįstomis energijos gamintojų kuro įsigijimo sąnaudomis ir įtraukiamos į jiems taikomas valstybės reguliuojamas energijos kainas.

11. Šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų tinkamo įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę vykdo Taryba, vadovaudamasi jos patvirtintomis Prekybos gamtinėmis dujomis priežiūros taisyklėmis. Taryba jai pavestoms funkcijoms atlikti turi teisę gauti iš valstybės institucijų, įstaigų ir organizacijų bei energetikos įmonių informaciją apie gamtinių dujų įvežimą į

Lietuvos Respubliką ir iš skirtingų šaltinių įsigijamus gamtinių dujų kiekius, taip pat kitą susijusią informaciją, reikalingą faktiniam gamtinių dujų tiekimo diversifikavimui Lietuvos gamtinių dujų rinkoje įvertinti.

12. Šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai laikomi privaloma energetikos sektoriaus reguliuojamos veiklos sąlyga, už kurios nevykdymą ar netinkamą vykdymą, taip pat už kitus susijusius energetikos sektoriaus reguliuojamos veiklos pažeidimus energetikos įmonėms gali būti skiriamos baudos Energetikos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyto įpareigojimo tinkamą vykdymą Vyriausybė papildomai įvertina teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis tvirtindama viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje teikiančius asmenis ir energijos gamintojams paskirstydama remtiną elektros energijos gamybos apimtį.

13. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyto įpareigojimo taikymo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis kaip pradinis SGD terminalo eksploatavimo laikotarpis, tai yra 10 metų nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios, nustato Vyriausybė. Šio įpareigojimo vykdymas Vyriausybės nutarimu gali būti sustabdytas ar nutrauktas nepasibaigus nustatytam laikotarpiui, kai Taryba, suderinusi su Energetikos ministerija, pateikia Vyriausybei išvadą, kad Lietuvos gamtinių dujų rinka yra pakankamai išvystyta ir integruota, kad efektyvios konkurencijos rinkoje sąlygomis būtų užtikrintas diversifikuotas gamtinių dujų tiekimas ir vartojimas, energijos tiekimo saugumas ir patikimumas bei vartotojų interesų apsauga. Taryba šias aplinkybes įvertina rengdama kiekvienų metų gamtinių dujų rinkos stebėsenos ataskaitą.

14. SGD terminalo operatoriaus teikiamų paslaugų kainos reguliuojamos Gamtinių dujų įstatyme nustatyta tvarka. SGD pakartotinio dujinimo paslaugų kainos gali būti diferencijuojamos SGD terminalo naudotojų grupėms taikant *mutatis mutandis* Gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 14 dalies nuostatas. Kainų reguliavimą gamtinių dujų sektoriuje vykdo Taryba.“

6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2019 m. liepos 1 d.
2. Vyriausybė ir kitos institucijos pagal kompetenciją iki 2019 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėjo pavaduotoja

Dovilė Zajauskaitė

2018-09-03

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

2018-09-04

Energetikos viceministras

Vidmantas Mačiavičius

2018-09-03

Kalba sutvarkyta

Michaila Brahaite

2018-09-05